

Hin natoiinali spurningurinn loystur við uppskotum frá javnaðarflokknum

VIT HAVA AV SONNUM VUNNIÐ FIGGJARVALD LÖGGÁVUVALD OG HEIMARÆÐI ER VUNNIÐ VIÐ.

Frá 1906 til javnaðarflokkurinn kom á ting sötu sambandsflokkurinn og sjálfstýrisflokkurinn og togadust um ongan politikk, men at kalla bara um eitt mál, tað var spurningurinn um móðurmálsins rett. Eitt mál, sum rett og slætt var ein pedagogiskur spurningur, sum átti at verið loystur við tað sama, ið hann varð reistur.

Við uppskotum frá javnaðarflokknum varð so hesin spurningur loystur. Grein 7 í skúla-lógini, ið segði, at undirvisngarmálið var danskt í føroyskum skúlum, varð tikin burtur úr lógini.

Við uppskoti frá javnaðarflokknum varð samtykt, at føroyskt skuldi vera høvuðsmálið í øllum her á landi.

Í 1931 settu javnaðarmenn uppskot um at skráseta føroyskt flagg við kongligari fyriskipin, men tað varð felt av hinum flokknum, eisini av at kalla øllum sjálfstýrismonnum.

Undir krígnum varð so við uppskoti frá javnaðarmonnum og Louis Zachariassen monnum hitt føroyska flaggið fyrirkjört sum Føroya flagg.

Í javnaðarmannuuppskoti-um til stjórnarskipan, sum varð samtykt, varð føroyska flaggið skrásett sum Føroya flagg.

Í javnaðarmannuuppskoti-um til stjórnarskipan, sum varð samtykt, fingi vit lög-gávuváld í øllum sermálum, harundir í figgjarmálum.

So hjálpa- og vápnaleysur er 14. Sept. sum málgaugur fyri tjóðveldið, at hann loyvir sær at trútta inn í fólk, at hetta figgjarvald er einki freitari og viðaniðrandi enn ta kommunála figgjarvaldið.

Nú vita øll, at tað kommunála figgjarvaldið ikki rokkur longur enn at líka skatt á búgvarannar eftir eini ávísari lóg og innanfyri eina ávísar peningahædd. Men sóknarstýrin kann einki gera fyri at broyta lógina uttan at biðja um at fáa hana broytta, og tey kunnu ongar aðrar leiðir fara enn hesa eini av lögtinginum av-stungnu leið.

Óðrvisi er við lögtinginum. Tað hevur rett við lóg at skipa fyri at fara allar tær inntøku-leiðir, sum tingmeiriluti kann verða samdur um.

Óg lögtingið hevur rett til at ræka tann handels- og figgjar-politikk, sum tingmenn við lóg verða samdir um. Teir kunnu soleiðis við lóg sam-tykka at yvirtaka alla innflyt-

ing og skipa fyri allari útflyt-ing. Ja, hetta kann verða gjørt betri og dyggari enn flest onnur lond kunnu gera tað við, at vit sambært avtalu við tjóðar-bankan danska altið kunnu fáa fremmant gjaldoyra at keypa, hvar ið vit vilja. Tað er eingin stórr ósannind søgd, enn tann sum fólkaflokkurinn og serliga tjóðveldið plaga at júka inn í fólk, at vit eru bundnir at lata allar okkara handil fara yvir Danmark. Tað stendur landið okkara og hvørjum einstokum av okkum frítt at keypa, hvar ið okkum lystur uttan treyt at selja afturimóti. Vit byggja soleiðis skip í hópa-tali í Frankríki og Noregi, hóast vit ongan handil hava við hesi lond. Hvussu kunn vit tað? Jú, vit fáa norskt og franskt gjaldoyra at rinda við ígjøgnum danska tjóðarbankan.

Vit hava so stutt so rúmt og sterkt figgjarvald, sum vit kunnu ynskja okkum. Vit hava tað nógv rúmari og lagaligari, enn um vit kundu fingið tað við at tikið loysing eftir »re-cepte« fólkaflokksins og tjóð-veldisins, tí tá kundu vit einki keypt í øðrum landi, uttan vit

høvdju nakað at selja aftur imóti fyri at fáa gjaldoyra at rinda vörnum frá viðkomandi landi.

Er tað ikki armóðsligt av tjóðveldinum og fólkaflokki-num at royna burturdulla henda veruleika við grovom og ósannum uppástandum?

Men fólkid letur seg ikki burturtøla av ómínistalu tjóð-veldisins og fólkaflokksins.

Samleikin og lvsins royndir skulu sígra.

Lærdóms- og lesnaðarstudn-ingurin

ER FLEIRFALDADUR UNDIR HESUM LANDS-STYRINUM

Við studningi og lánj frá Ungdommens Uddannelsesfond og studninginum ið latin verður úr landskassanum er møgu-ligt nú hjá evnagóðum næming-um, ið eingi ráðini hava, at greiða framhaldslesturin.

Vilt tú verja og víðari út-byggja tað, sum her er vunnið, skalt tú tann 8. november velja javnaðarmenn á

LISTA C.

VALILLSKA

Tað sæst týðiliga, at valilsk-an gerst verri fyri hvønn dag, ið nærkast til valið. Hetta kemur ikki minst skiliga til sjónd-ar í Dagblaðnum nr. 80. Ilsk-an tvíkt so ring, at spýð verður bæði gor og gal eftir javnaðarflokkinum — og serliga er tað flokksformaðurin, ið mest verður spýð á.

Á fyrstu síðu er ein grein undirskrivað »Ste«, men ikki man vera ringt at gita, hvat rétta navnði er.

Tað sum umræður hjá hes-um »Ste« er at gera svart til hvitt ella eisini ósannleika við at pástanda, at tað var Hákun Djurhuus og fólkaflokksmann, sum komu við hugtakinum um stovnan av realkreditstov-num, tó at teir — Hákun — veit at so er ikki. Hákun skal og má viðganga um ta politiska reinfori er í honum, sum hann altið talar og skrivur so nógv um at tað ikki er hann, sum eigur minst æru í hugtakinum um stovnan av realkreditstov-num, men fyrv. danski stats-ministarin. Eitt annað er, at Hákun Djurhuus sum lands-stýrismaður hevði møguleika at vera við í samráðingunum. Men so kann tað vera vert at

skoymta uppi, at undir hesum umtalaðu samráðingum var Hákun av Kampmann biðin um at koma við einum upp-skoti, men tann góði Hákun kom ikki við nøkrum uppskoti, hvorki munnliga ella skrivliga.

Hví?

Sostatt má Hákun viðganga ikki at eiga minsta lut í hug-takinum av realkreditstov-num, men at tað kom frá mæt-ari manni enn so. Besta prógv-ið fyri, at so er, sæst best av teimum trætugreinum í nærum hvørjum Dagblaðið. — Tað er tí at samvitskan ikki er so góð.

Men lutur Háknar er eingin í realkreditstovnum, tí hann hevði ta æru at vera við at oyða hann fyri pening.

Hetta eru somu harrar, sum speireka aðrar við at vera fi-nansgeri.

J. S.

VERJ HEIMSINS BESTU VALUTASKIPAN

Taran, sum vil verja heimsins bestu valutaskipan, ið føroying-ar hava í dag, fyri at kunna keypa og fara, hvar í verðini, ein vil, hann velir Føroya javnaðarflokk.

LISTA C

TUNGT ER AT LESA

Í Dagblaðnum hevur onkur ikki-fiskimaður undirskrivað grein »fiskimaður«. Henda grein er øl sum hon er brisgl um trotabúgv. Tað er ræðuligt at flesta navnið fiskimaður und-ir tilika grein, tá hann í veru-leikanum ikki er nakar fiski-maður. Var tað ikki ærligari at komið við sínum rétta navni til tilfikt brisgl, so ikki nakar ósekur hefti fyri tann skyld-uga.

Tað seinasta rættthugsandi fólk fingi seg at trúð, var, at tilfikt brisgl kom á prent í Dag-bladnum.

»Den som er ren, kaster den første sten, sigur gott gamalt orðatak. Tað er tí meira enn hart at vita sær, at Dagblaðið, ið stendur størsta húsagangs-búgvi nær, ið nakar føroyingur man vita um. Ella halda hesir góðu menn, at tilfikt verk er far ið í gloymskuna. Tað víðagitna verkið, ið fækk navnið REYÐA BÓK. Afturat hesum ógilega broti kann leggjast teir triggir Portugalstrolararnir, sum blivu kontraheraði fyri 3,8 milj. men sum tá ið avtornaði kost-aðu 6,7 milj. hvør, uttan at vita sær eitt einasta oyra at gjalda teir fyri, og sum landið hevur havt miljónatap av. Her mátti P. M. Dam taka um endan, hvussu hevði annars verið vordíð.

A. T. var fyrirøka, sum varð arbeidd uppúr ongun til næst-størsta virki í Føroyum, men kom sum so mangt annað hand-ilsvirki undir eina oyðandi kreppu, ið tók mong virkir av fótum. Her var ikki talan um lógarbrot ella tilfikt. Tá tað so tíðun verður drivið brisgl við arbeidarafyrirtekuni A.T á Tvøroyri, so kann tað verða sagt, at landið ikki hevur ein brók-deil av tapi við A. T., sum tað hevur havt av Portugalstrol-arunum. Her er ikki neyðugt at taka øll onnur trotabúgv við.

Skal tað verða talan um brisgl við trotabúgvum, so kann tað av sonnum sigast, at teir menn, ið hava staðið og standa Dagblaðnum nær hava sligið alla rekord í so máta.

Tað Dam hevur gjørt fyri Tvøroyri nýtist hann als ikki at skamma seg við, tí hann hevur ófær seg meira fyri Tvøroyri enn nakar fólkaflokksmaður og aðrir politikkarar, ið hava um-boða Tvøroyri. Tað umdømi fær hann eisini frá flest øllum íbúgvum í Frøðbiar sókn.

J. S.

14. sept. rópti út um landið

at Sodnifelli var ein brennivins-støð, men allir arbeidarar-nir har uppi kunnu vátta, at tað var ljót ósannind.

at fjallasmogurnar, ið SEV sprongdi ígjøgnum fjøllini í Vestmanna skuldu verða goymslurum fyri a- og b-bumbum og øðrum djevils-skapi, men nú vita ikki bara allir Vestmenningar, men allar Føroyar, at nú fyllur vatnið hesar tunnelli og at hvørt orð, ið 14. Sept. ræddi við her, var ósatt,

at Sodnifellsstöðin skuldu vera ein herstöð við albrynj-aðum hermonnum og a- og b-bumbum og rakettum og øðrum djevlavápnun til á-lops, men allir arbeidarar har uppi kunnu vátta, at á Sodnifelli eru eingi roymshu-rum fyri tilikun vápnun, og at tað, sum er gjørt har-uppi er pláss fyri og upp-setan av eini radarstöð, ið sær loftsrúmdina eins væl og fram eftir, og at tann manning, ið verður har, er einans fyri at røkja og ans-teimum sínu radartólunum, ið eru har,

HEPPIÐ BRAGD!

SETA 12 MILA MARK FYRI AÐRAR OG SO SJÁLVUR VINNA SATTMÁLARÆTT AT FISKA INN AT 4 MILUM HJÁ ØÐRUM ER AT DUGA MEIRI ENN AT MATA SEG.

Í einum orðaskifti millum ein tjóðveldismann, ið skuldsetti núverandi landsstýri fyri alt ilt, og ein javnaðarmann, sigur hesin.

»Slíkt landsstýrið sum hetta hava vit ikki havt.

Nær hevur ein sæð og hoyrt um slíkt sum tá lögmaður og føroyska sendinevndin var til samráðingar í Íslandi um fiski-rettindi.

Føroyingum var vunnið sátt-málarettur at veiða inn at 4 milja markinum út frá óbeinum

linjum, meðan teir sjálvir sattu fiskimarkið fyr fremmand fólk til 12 mil út frá beinum linjum.

Tá stóð tjóðveldismaðurin fastur, so mikið meiri sum hansara maður Erlendur Patursson, ið var ein av sendinevnd-ini, motti aldri á fundi, men varð heimkallaður av sínum monnum, fyri at hann ikki skuldi gera sær meiri fyrri skommum har uppi.

»Heppið bragda«, segði javnaðarmaður ið hoyrði hesa frá-søgn.